

Sygn. akt	III AUa 173/16
------------------	-----------------------

WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia **31 maja 2016 r.**

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

	Przewodniczący:	SSA Irena Mazurek (spr.)
	Sędziowie:	SSA Urszula Kocyłowska SSA Barbara Gonera
	Protokolant	st.sekr.sądowy Elżbieta Stachowicz

po rozpoznaniu w dniu **31 maja 2016 r.**

na rozprawie

sprawy z wniosku **W. S.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w J.**

o ustalenie czasokresu właściwego ustawodawstwa

na skutek **wniosku pozwanego organu rentowego o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z dnia 10 listopada 2015 r. sygn. akt III AUa 648/15**

o d d a l a wniossek.

Sygn. akt III AUa 173/16

Uzasadnienie

wyroku z dnia 31 maja 2016 r.

Wnioskiem z dnia 18 lutego 2016 r. (uzupełnionym pismem procesowym z dnia 24 marca 2016 r.) **Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w J. wystąpił do Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem z dnia 10 listopada 2015 r. (sygn. akt III AUa 648/15), domagając się uchylenia wyroku Sądu Okręgowego w Rzeszowie**

z dnia 5 maja 2015 r. (sygn. akt IV U 323/15), jak też poprzedzającej go decyzji z dnia 13 stycznia 2015 r. i przekazania mu bezpośrednio sprawy do ponownego rozpoznania. Wskazując w podstawie prawnej wniosku na art.83 ust.3 pkt 2 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń 121 ze zm.) organ rentowy, powoływał się na pozyskane już po wydaniu wyroku nowe dowody mające podważać tytułu ubezpieczenia występującej w tej sprawie wnioskodawczyni W. S. na terytorium Republiki Litewskiej . Były to: pismo litewskiej instytucji ubezpieczeniowej z dnia 11 stycznia 2016 r. informujące o wynikach kontroli Państwowej Inspekcji Pracy Republiki Litewskiej m. innymi ” mającej zatrudniać wnioskodawczynię firmy (...) „D. ekspresas” jako nie prowadzącej żadnej działalności na Litwie , przy fikcyjnym zatrudnianiu obywateli Rzeczypospolitej Polskiej , a także postanowienie litewskiego Biura Świadczeń Zagranicznych Zarządu Krajowej Kasy (...) z dnia 27 lutego 2016 r. odmawiające W. S. wydania zaświadczenia A1 , przy uznaniu , że podlega ona polskiemu ustawodawstwu w zakresie zabezpieczenia społecznego.

Wnioskodawczyni W. S. nie stosunkowała się do wniosku organu rentowego.

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie ,rozpoznając wniosek Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w J. o wznowienie postępowania , ustalił i zważył co następuje;

Wyrokiem z dnia 10 listopada 2015 r. Sąd Apelacyjny w Rzeszowie (sygn. akt (...)) oddalił apelację Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w J. od wyroku Sądu Okręgowego w Rzeszowie z dnia 5 maja 2015 r. (sygn. akt (...)) zmieniającego zaskarżoną decyzję pozwanego organu rentowego z dnia 13 stycznia 2015 r. –ustalającą ,że W. S. podlega ustawodawstwu litewskiemu w zakresie zabezpieczenia społecznego w okresie od 1 lutego 2014 r. do

31 stycznia 2015 r.- w ten sposób, że stwierdził , iż powyższe ustalenie obowiązywać ma na czas nieokreślony ,tak jak stanowi o tym umowa o pracę zawarta na czas nieokreślony przez W. S. z litewskim pracodawcą . Wobec bezspornego w tym postępowaniu tytułu ubezpieczenia wnioskodawczyni , spór koncentrował się wyłącznie na ocenie poprawności działań ZUS w zakresie ograniczenia czasowego

(na okres 1 roku) ustalonego ustawodawca , gdzie zarówno Sąd I jak i II instancji zgodnie uznały takie działania za nieprawidłowe , wobec braku dostatecznego ich uzasadnienia w obowiązujących uregulowaniach prawnych związanych z koordynacją systemów zabezpieczeń społecznych państw Unii Europejskiej tj. przepisach rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz. U. UE. L 2004.166.1 z dnia 30 kwietnia 2004 r. ze zm.) i rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/ 2009 z dnia 16 września 2009 r. dotyczącego wykonywania rozporządzenia (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz. U. UE .L.2009.284.1 ze zm.) , przy zaakcentowaniu nadinterpretacji tego prawa przez organ rentowy przez nieuprawnione czynienie analogii do sytuacji przewidzianej w art.14 ust.10 w/w rozporządzenia wykonawczego Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/ 2009 z dnia 16 września 2009 r. , który to przepis nie mógł mieć tu swego zastosowania. Jednocześnie końcowo podkreślone zostało , że przesądzenie o właściwym ustawodawstwie na czas nieokreślony nie oznacza ,że w przypadku zamiany sytuacji ubezpieczonej (tu choćby poprzez rozwiązanie umowy o pracę z litewskim pracodawcą) nie będzie możliwa jakakolwiek weryfikacja w tym zakresie , a przekazanie instytucji właściwej tego rodzaju informacji (art. 3 ust.2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009) jest obowiązkiem ubezpieczonego i leży w jej interesie ,w aspekcie zachowania przez nią uprawnień do świadczeń z danego systemu zabezpieczenia społecznego. Jak wykazują akta ZUS , już po wydaniu przez Sąd Apelacyjny wyroku , w dniu 27 grudnia 2015 r. W. S. powiadomiła organ rentowy o zakończeniu stosunku pracy na terytorium Litwy z dniem 30 listopada 2015 r. ,przedkładając na tę okoliczność stosowne zaświadczenie firmy (...) „D. ekspresas” , co skutkowało potwierdzeniem przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w J.-

w piśmie z dnia 28 stycznia 2016 r.-podlegania przez w/w ustawodawstwu litewskiemu do dnia 30 listopada 2015 r. Równocześnie powyższe ustalenie przekazane zostało litewskiej instytucji ubezpieczeniowej z zaznaczeniem , że ZUS otrzymał od niej pismo z dnia 11 stycznia 2016 r. dotyczące pracodawcy firmy (...) „D. ekspresas” i , że w tym zakresie będzie się toczyć odrębne postępowanie. Powołane zaś pismo- na które aktualnie wskazuje organ rentowy jako podstawę wznowienia – informowało ,że Państwowa Inspekcja Pracy Republiki Litewskiej

przeprowadziła kontrolę m. innymi działalnościami firmy (...) „D. ekspresas”, której wyniki wskazują, że nie prowadzi ona żadnej działalności na Litwie, przy fikcyjnym zatrudnianiu obywateli Rzeczypospolitej Polskiej. Dodatkowo - już po wniesieniu wniosku o wznowienie postępowania - organ rentowy wszedł w posiadanie postanowienia litewskiego Biura Świadczeń Zagranicznych Zarządu Krajowej Kasy Ubezpieczeń Społecznych z dnia (...). odmawiającego W. S. wydania zaświadczenia A1.

Na dzień orzekania brak wiedzy co do tego, czy postanowienie to jest prawomocne. Równocześnie z przedłożonego przez innego ubezpieczonego w tożsamej

w swym przedmiocie rozpoznania sprawie III AUa 172/16 pisma Państwowego Urzędu Pracy Republiki Litewskiej z dnia 19 lutego 2016 r. (kierowanego do (...) ekspresas”) wynika, że na podstawie przedstawionych w czasie kontroli przez firmę dokumentów, nie ustalono żadnych wykroczeń, stąd nie zostały zastosowane administracyjne środki zaradcze”. W świetle powyższych ustaleń -przystępując do oceny prawnej zgłoszonego przez pozwanego organ rentowy wniosku o wznowienie postępowania -już na wstępie przesądzenia wymagało czy i w jakim zakresie do wznowienia postępowania w trybie przywoływanego przez ZUS art. 83 a ust. 3 pkt 2 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity Dz.U. z 2015 r., poz. 121 ze zm.) mają zastosowanie przepisy Kodeksu postępowania cywilnego odnoszące się do tej instytucji (Dział VI Księgi Pierwszej). Sąd Apelacyjny dostrzegając niejednorodność wyrażanego w judykaturze

w tym względzie stanowiska miał w tu bowiem na uwadze z jednej strony uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 13 grudnia 2005 r. II UZP 15/05 OSNP 2006/17 -18/276 ,

w której wprost stwierdzone zostało, że do omawianego wznowienia mają zastosowanie przepisy Kodeksu postępowania cywilnego, z drugiej zaś te liczne wyroki Sądu Najwyższego - jak choćby ten z dnia 22 lutego 2010 r. I UK 247/09 LEX nr 585725, czy z dnia 26 maja 2010 r. II UK 354/09 LEX nr 604227, które możliwość tą wykluczają, aczkolwiek czynią to w odniesieniu do art. 114 ust. 2 pkt 2 ustawy

z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2015 r., poz. 748 ze zm.) . Mając jednak na względzie zakładaną racjonalność ustawodawcy, fakt że brzmienie obu powołanych wyżej przepisów jest praktycznie tożsame, a także mając na uwadze specyfikę i odrębność postępowania w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych, Sąd Apelacyjny

w niniejszym składzie w zdecydowany sposób opowiada się za tym drugim poglądem. Tym samym kolejno, przesądzenia wymagało, czy wniosek organu rentowego

o wznowienie postępowania oparty został na ustawowych podstawach wznowienia w znaczeniu jedynie tych przedłożonych przez ZUS dowodów lub ujawnionych okoliczności, które mają wpływ na przyjęte przez Sąd rozstrzygnięcie w sprawie objętej wnioskiem o sygn. akt III AUa 648/15 mając tu na uwadze, że wznowienie postępowania w tym trybie oznacza swoiste kontynuowanie postępowania w poprzedniej sprawie (tak m. innymi w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 13 września 2011 r. I UK 124/11 LEX nr 1026625) . W tym zaś za względu na stanowczo stwierdzić należy, że bez względu na ocenę wartości dowodowej przedłożonych przez pozwanego organ rentowy dokumentów mających zakwestionować tytuł ubezpieczenia społecznego W. S. na terytorium Litwy, nie mogą one i tak doprowadzić do podważenia wydanego w sprawie III AUa 648/15 wyroku z uwagi na objęty tym rozstrzygnięciem przedmiot sporu ograniczający się wyłącznie do ustalenia czasokresu właściwego ustawodawstwa, przy bezspornym wówczas tytule ubezpieczeń. Należy bowiem pamiętać, że kontrolna rola sądu w sprawach z odwołania od decyzji organów rentowych z jednej strony koresponduje z zakresem rozstrzygnięcia dokonanego w decyzji organu rentowego, ale też z drugiej strony odnosi się do zakresu zaskarżenia, ograniczając się tym samym do badania tych okoliczności które strona chciała poddać pod ocenę sądu w odwołaniu (o tak rozumianej kontroli sądowej w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych stanowią liczne orzeczenia judykatury w tym m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 maja 1999 r. II UZ 52/99 OSNAPiUS 2000/15/601, czy wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 kwietnia 2011 r.

I UK 357/10 LEX nr 863946) . Jako znamienne w tym względzie należy także przywołać orzeczenie Sądu Apelacyjnego w Białymstoku tj. wyrok z tego Sądu z dnia

14 stycznia 2016 r. III AUa 725/15 LEX nr 1966307, w którym zanegowano wprost możliwości podważenia tytułu ubezpieczenia w sytuacji gdy spór przed sądem pierwszej instancji ograniczał się wyłącznie do kwestii ustalenia wysokości podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne. W końcu przywołać należy wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 lipca 2013 r. II UK 410/12 LEX nr 1375198 w którym wykluczono możliwość wznowienia

postępowania z powodu okoliczności nie mieszczących się w przedmiotowym zakresie rozstrzygnięcia objętego wnioskiem o wznowienie. Tym samym mówiąc wprost ,w zaistniałej sytuacji procesowej- w ocenie tut. Sądu- o ile organ rentowy uzna ,że pozyskane nowe dokumenty mogą stanowić podstawę do podważenia tytułu ubezpieczenia społecznego wnioskodawczyni na terytorium Litwy -co tym samym stanowiłoby o stwierdzeniu podlegania przez W. S. w okresie od 1 lutego 2014 r. do 30 listopada 2015 r. pod krajowy system ubezpieczeń społecznych (art.83 ust.1 pkt 2 ustawy systemowej) -to niezależnie od prawomocnego wyroku jaki zapadł w sprawie III AUa 648/15 jest on w pełni uprawniony do wydania w tym przedmiocie decyzji we własnym zakresie. Tu jednak marginalnie jedynie zauważyć przyjdzie ,że przynajmniej na dzień dzisiejszy wskazane wyżej dowody ,przy tych jeszcze ujawnionych przez Sąd Apelacyjny , wydają się być ku temu niedostateczne ,wymagając czynienia dalszych niezbędnych ustaleń (choćby w zakresie rozstrzygnięć litewskiej instytucji ubezpieczeniowej o wyłączeniu wnioskodawczyni z ustawodawstwa litewskiego i prawomocności takiej decyzji) przy ścisłej współpracy obu instytucji ubezpieczeniowych .W tym więc względzie powyższe stanowisko tut. Sądu w pełni koresponduje z tym wyrażonym w uzasadnieniu postanowienia Sądu Apelacyjnego z dnia 9 lutego 2016r. III AUa 942/15 , w którym doszło do odrzucenia skargi organu rentowego o wznowienie postępowania w tożsamej w swym charakterze sprawie , opartej na art. 403 § 2 k.p.c. Znamienne jest także to ,że sam pozwany ZUS , pomimo dysponowania pismem litewskiej instytucji ubezpieczeniowej z dnia 11 stycznia 2016 r. , w dniu 28 stycznia 2016 r. mimo wszystko raz jeszcze potwierdził , jako właściwe dla W. S. w okresie od 1 lutego 2014r. do 30 listopada 2015 r. ustawodawstwo litewskie w zakresie zabezpieczenia społecznego.

Z tych wszystkich więc wyżej naprowadzonych względów należało wniosek Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w J. o wznowienie postępowania uznać za bezskuteczny , co prowadziło do jego oddalenia (o takiej formie orzeczenia w przypadku stwierdzenia braku okoliczności uzasadniających ponowne rozpoznanie sprawy stanowi wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 lipca 2013 r. II UK 410/12 LEX nr 1375198).